

ÅRSRAPPORT 2018

MOLDE KOMMUNALE PENSJONSKASSE

Innhold

Nøkkeltall	s 01
Årsmelding	s 02
Økonomisk resultat	s 14
Endringer i egenkapital	s 20
Kontantstrømoppstilling.....	s 21
Noter til regnskapet	s 23
Revisors beretning.....	s 41
Aktuars beretning	s 43

Nøkkeltall

Avkastning	2018	2017
Verdijustert avkastning	-0,92	9,04 %
Målsatt avkastning MKP	6,00%	6,00 %
Bokført avkastning	4,7 %	4,9 %

Våre medlemmer	2018	2017
Aktive medlemmer	2407	2395
Pensjonister	908	864
Oppsatte rettigheter	4606	4174

Resultatanalyse	2018	2017
Renteresultat	38,2	24,7
Risikoresultat	12,9	-11,0
Administrasjonsresultat	2,8	3,8

Diverse nøkkeltall	2018	2017
Endring kursreguleringsfond	-95,3	87,3
Kursreguleringsfond	69,8	165,1
Resultat av teknisk regnskap	11,8	1,1
Resultat av ikke teknisk regnskap	20,3	18,5
Resultat før skatt	32,1	19,6
Skattekostnad	- 7,7	-4,4
Totalresultat	24,3	15,2
Avkastning risikoutjevningfondet	1,3	1,1
Overføring til risikoutjevningfondet	0,0	0,0
Overføring til annen opptjent egenkapital	23,1	14,1
Total balanse utgjør MNOK	2 074	2 022,5
Premiereserve MNOK	1548	1 459,4
Tilleggsavsetninger MNOK	141	111,4
Risikoutjevningfond MNOK	28,0	26,8
Premiefond MNOK	27,6	36,1

Årsmelding

Molde kommunale pensjonskasse (MKP) har som oppgave å sikre fremtidige pensjonsutbetalinger for medlemmene og deres etterlatte. For styre og administrasjon betyr det å forvalte pensjonsmidlene på en økonomisk god og bærekraftig måte og å redusere kommunens pensjonskostnader. Året 2018 var preget av et noe urolig finansmarked og svak avkastning, men solide buffere bidrog til et godt regnskapsresultat og et fortsatt godt grunnlag for videre drift.

Virksomheten

Molde kommunale pensjonskasse (MKP) er en pensjonsordning for ansatte i Molde kommune med tilhørende virksomheter. Offentlig godkjente sykepleierne og lærere i skole, som har lovpålagt medlemskap henholdsvis i Kommunal landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) er unntatt.

MKP ble opprettet 1. januar 2008 av Molde kommunestyre, med formål å yte pensjoner til kommunens ansatte og deres etterlatte i samsvar med gjeldende avtaler og offentlig regelverk.

En pensjonskasse som MKP er en selvstendig juridisk enhet, underlagt lover og regler som gjelder for finans- og forsikringsbransjen. Pensjonskasser står under tilsyn av Finanstilsynet.

I tillegg til Molde kommune som basisorganisasjon dekker pensjonskassen også Molde Vann og Avløp KF, Moldebadet KF, Molde Eiendom KF og Molde Kino AS (foretakene). Aktive medlemmer ved utløpet av 2018 er 2407, og 908 pensjonister får månedlig utbetalt pensjon. En ny gruppe fra 2019 blir aktive, pensjonister og rettighetshavere fra tidligere Kommunerevisjonsdistrikt 2. Gruppen overføres fra en kostbar ordning i KLP og tas inn i MKP fra 1.1.2019 med egen avregning og utligningsordning for premie.

MKP har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive virksomhet som kommunal pensjonskasse og har inngått pensjonsforsikringsavtale med Molde kommune og med foretakene nevnt i foregående punkt.

MKP er medlem av Pensjonskasseforeningen.

Visjon og målsettinger

Overordnet mål

MKP skal utbetale rett pensjon til rett person til rett tid etter gjeldende regelverk og samtidig forvalte pensjonskapitalen på en ansvarlig, balansert og bærekraftig måte.

Strategier

Pensjonskassen skal:

- være Molde kommunes foretrukne pensjonsleverandør
- levere de avtalte pensjonsprodukter i samsvar med gjeldende rammebetingelser
- bistå kommunen og virksomhetene i pensjonsfaglige spørsmål
- styrke kommunens utnyttning og utvikling av eiendom

Rosene velter frem midt i det urbane og myker opp harde kontraster mellom bygg , berg og asfalt.

- sørge for at kommunen og rettighetshaverne mottar relevant informasjon og bistand
- fastsette en investeringsstrategi som er ansvarlig, bærekraftig og etisk forsvarlig.
- oppnå optimal avkastning på forvaltet kapital i henhold til investeringsstrategien
- med en målsatt årlig avkastning på minst 6 % over tid.
- etablere en balansert risikoprofil, med en akseptabel bufferkapital.
- drive effektivt

Målene skal oppnås gjennom faglig kompetanse, godt samarbeid med kommunen, serviceinnstilling, god risikojustert kapitalavkastning og effektiv administrasjon.

Organisasjon

MKP driver i prinsippet med 3 hovedaktiviteter; administrasjon, forsikring og kapitalforvaltning. Oppgavene utføres ved hjelp av styret, innkjøpte tjenester og egen daglig ledelse.

MKP har egne vedtekter og styret er øverste organ.

Styret

Styret består av tre menn og to kvinner med følgende medlemmer og personlige varamedlemmer:

Oppnevnt av kommunestyret

- Roar Beck (H) styreleder
- Gerd Marit Langøy(H) varamedlem
- Thorbjørn Myhre (AP) nestleder
- Kristin Støre (AP) varamedlem
- Margareth Hoff Berg (FrP)
- Bjørn Jæger (BOR) varamedlem
- Mathias Øvrebø (ekstern)
- Rolf Myhre (KRF) varamedlem

Utpekt av organisasjonene

- Ann Mari Mordal
- Lars Petter Kjærstad, varamedlem

Rådmannen har utpekt økonomisjef Kurt Magne Thrana til observatør i styret. Styret er fornøyd med kjønnsfordelingen, og tiltak med tanke på likestilling er derfor ikke prioritert. Det er avholdt 4 styremøter i 2018.

Administrasjon

Kontoradresse for pensjonskassen er Rådhusplassen 1 i Molde. Magne Orten er ansatt som daglig leder i 60 % stilling.

Det er inngått avtaler med Storebrand Pensjonstjenester AS om administrasjon med Helge Henanger som koordinator. Under denne avtalen leveres bistand til daglig leder, forsikringsteknisk administrasjon, aktuærtjenester v/Aktuarene Lillevold & Partners med Isabelle Graasvoll som ansvarlig aktuar, regnskapsførsel v/BDO med Bjørn Harald Witsø som ansvarlig. Revisor er Ernst & Young med Knut Aker som ansvarlig revisor.

Når det gjelder kapitalforvaltning er det inngått avtale med Storebrand Asset Management AS (SAM) v/ Ivar Waage som hovedforvalter. I tillegg er det inngått avtaler om forvaltning av 6 andre fond. SAM rapporterer felles for alle forvalterne.

Informasjon om MKP finnes på Molde kommunes hjemmesider. Aktiviteten i MKP er ikke av en karakter som forurenser det ytre miljø.

Nye Molde kommune og pensjonsordning

Molde, Nesset og Midsund kommuner har inngått avtale om å slå seg sammen fra 1.1.2020.

I valget om hvilken pensjonsordning den nye Molde kommune skal ha står det mellom MKP og KLP. Flertallet i Fellesnemnda for sammenslåingen har gått inn for å fortsette med egen kommunal pensjonskasse. Endelig beslutning skjer ved behandling i de tre kommunestyrene og forventes avklart tidlig 2019.

Kompetanse og egnethet

Styret vedtok i 2017 en egen plan med strategier for styrking av kompetansen hos styret og

daglig leder i samsvar med finansforetakslovens bestemmelser om risikostyring og internkontroll, jfr. Finanstilsynets rundskriv 14/2015 om egnethet. Tiltakene består i aktuell skriftlig informasjon, foredrag og refleksjon i styret og deltakelse på faglige konferanser.

Enkeltmedlemmer av styret, styreleder og daglig leder har i 2018 deltatt på flere faglige seminar og konferanser, herunder den årlige pensjonskonferansen i Sandefjord i regi av Pensjonskasseforeningen, og Storebrands årlige konferanser innen pensjon og finans.

Planen evalueres og rulleres årlig.

Utvikling i pensjonsbestanden

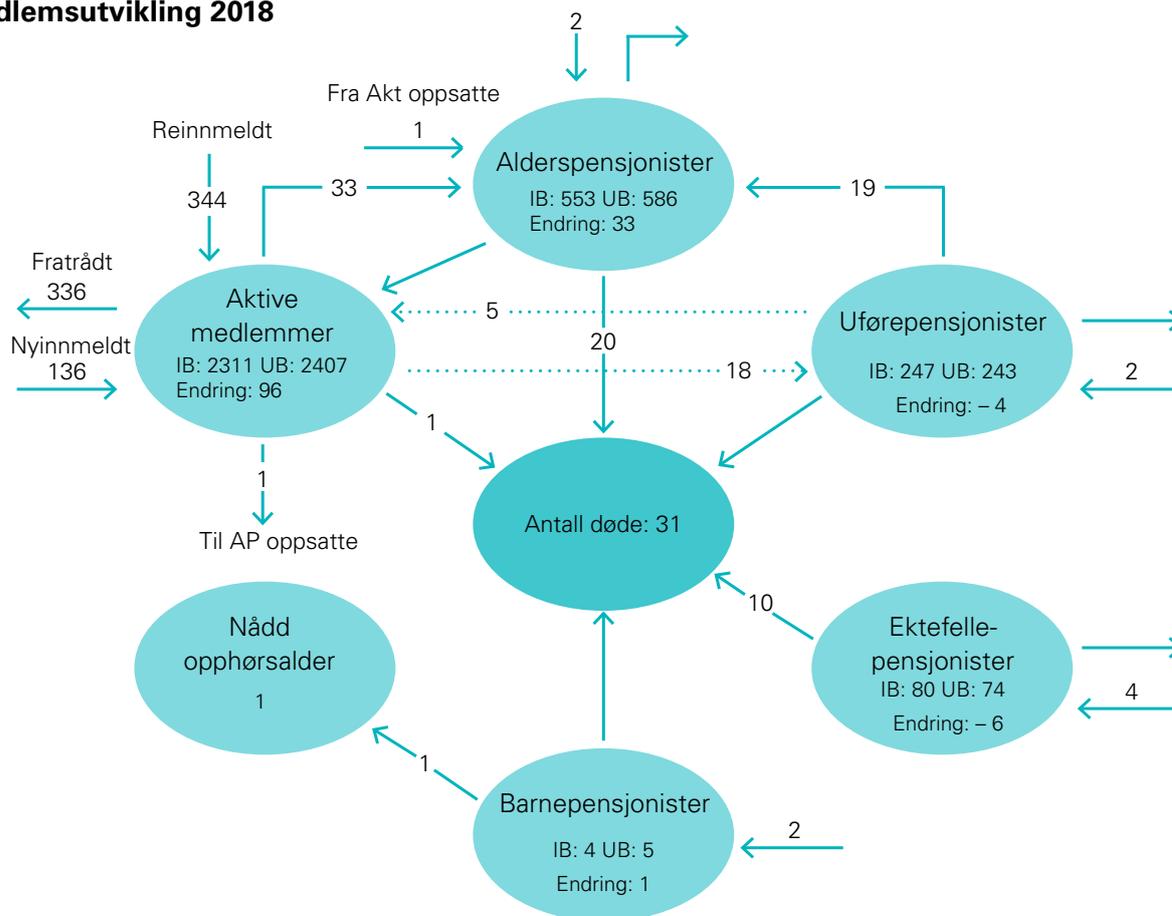
Antall aktive medlemmer økte med 96 fra 2017 til 2018. Det er til sammen 7921 forsikrede i MKP ved årsskiftet når man ser aktive, pensjonister og oppsatte rettigheter samlet. Fordelingen av medlemmer på kommunen og de enkelte foretak fremgår av note 23.

Kommunen arbeider systematisk med oppfølging av sykmeldte, der personalstab i samarbeid med enhetslederne følger opp medarbeiderne tett, med ansvarliggjøring hos alle parter. Kommunen driver holdningsskapende arbeid med fokus på verdiskaping, aktivitetsplikt og nærvær for at

Kategorier	2018	2017	Endring
Antall aktive (ekskl uføre)	2 407	2 311	96
Alderspensionister	586	553	33
Uførepensionister (Inkl arb avkl)	243	247	-4
Ektefellepensionister	74	80	-6
Barnepensionister	5	4	1
Oppsatte rettigheter (ikke løpende)	4 606	4 306	300
Sum	7921	7501	420

AFP 62-64 teller som aktiv i tabellen, mens AFP 65-67 teller som alderspensionist. Det var 26 pensjonister (27) i gruppen AFP 62-64 år i 2018, og 16 pensjonister (21) i gruppen AFP 65-67 år. Tallet i parentes gjelder året 2017.

Medlemsutvikling 2018

arbeidstakere skal komme tidligere tilbake til arbeidsfellesskapet. Tanken er å unngå overgang til uførhet, samtidig som det arbeides med motivering og tilrettelegging for å få uføre tilbake i arbeid.

Oppsatte rettigheter

Forskrift for tjenestepensjon fastsetter følgende:

Medlem som slutter i arbeidsgiverens tjeneste uten å få rett til straks begynnende pensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiveren, og som derved blir utmeldt av pensjonsordningen, har rett til oppsatt pensjon hvis faktisk opparbeidet medlemstid er på minst 3 år.

Pensjonsytelser

Det er utbetalt pensjoner med til sammen NOK 57 224 130 fra MKP i 2018. Pensjonen til den enkelte pensjonist fastsettes ut fra lønn og opptjeningstid. Den reguleres videre gjennom Stortingets årlige vedtak om justering av Folketrygdens grunnbeløp (G), fratrukket 0,75 %. Pensjonene fra

MKP samordnes med andre offentlige pensjonsordninger og trygdeytelser.

Avtalefestet pensjon (AFP) for personer mellom 62 og 65 er ikke en forsikret ytelse etter Hovedtariffavtalen. Pensjonskassen administrerer ordningen og arbeidsgiver refunderer de løpende faktiske utgifter fullt ut.

AFP etter fylte 65 år ytes etter pensjonskassens vedtekter; Hovedtariffavtalen tilsier at også risikoen knyttet til denne gruppen er en ikke forsikringsbar ytelse. Utbetalte beløp skal imidlertid utjevnes på alle i MKP. Det innebærer at arbeidsgiver refunderer alle løpende utgifter også for denne varianten. Det var til sammen 42 pensjonister som mottok AFP i 2018.

Overføringsavtalen

MKP er med i den norske overføringsavtalen og betaler en årlig avgift for dette. Avtalen sikrer at

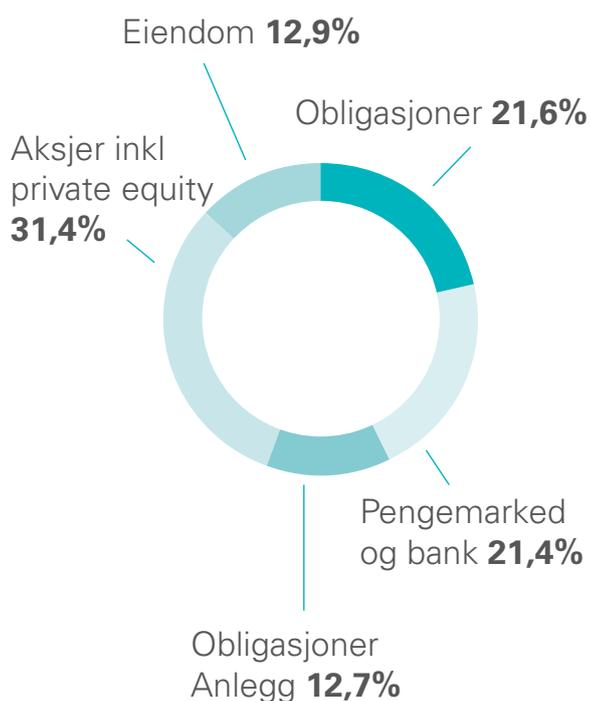
opptjente pensjonsrettigheter i pensjonsordninger som i hovedsak gir de samme rettigheter for arbeidstaker, blir slått sammen og overført til den siste og utbetalende ordningen. Dette gjør det enklere og mer pensjonsuavhengig for arbeidstakere å flytte mellom arbeidsgivere og pensjonsordninger. Utbetalingene refunderes forholdsvis mellom pensjonsordningene.

Inn under Overføringsavtalen er det opprettet en sikringsordning med et eget tilskudd og tilslutning fra arbeidsgiver. Denne ordningen sikrer utbetaling av pensjon i tilfeller med bortfall av arbeidsgiver og eventuelt premieinnbetaling. Overføringsavtalen administreres av Statens Pensjonskasse. Sikringsordningen har eget styre og eget sekretariat.

Kapitalforvaltning

Samlet forvaltningskapital er MNOK 2 052 pr utgangen av 2018. All kapitalforvaltning skjer på bakgrunn av forvaltningsstrategien som styret vedtar. Innen rammen av gjeldende regelverk og strategi, er kapitalforvaltningen i MKP styrt av målet om å finansiere mest mulig av pensjonsordningens kostnader gjennom premiebetaling og kapitalavkastning, og dermed redusere behovet for direkte kapitalinnskudd fra arbeidsgiver.

Ved utgangen av 2018 var kollektivporteføljen

grovt sett plassert slik i finansmarkedet: Kollektivporteføljen (innbetalt av medlemmene og arbeidsgiver) og selskapsporteføljen (egenkapitalen) forvaltes adskilt.

Strategien beskriver en fordeling på / vektning mellom aktivaklasser, der hensikten er å finne en balansert spredning for å oppnå høyest mulig avkastning. I strategiarbeidet er det en utfordring å finne plasseringer for kapital som utnytter at aktivaklasser svinger i utakt og dermed, gjennom spredning av kapitalen, muliggjør maksimal avkastning med moderat risiko.

Styret har kontinuerlig oppmerksomhet rundt strategien for kapitalforvaltning for å ha en balanse i plassering av porteføljen som sikrer avkastningen. Styret er imidlertid også opptatt av å ha en moderat risikoprofil selv om dette kan gi lavere avkastning enn en profil med høy risiko. Soliditeten gir imidlertid muligheter til å stimulere avkastningen gjennom justering av profilen.

Aksjeandelen i MKP's portefølje ligger noe i overkant av snittet for kommunale pensjonskasser.

Bærekraft

MKP's etiske grunnlag for kapitalforvaltningen er i utgangspunktet lagt opp etter samme hovedprinsipper som gjelder for Statens Pensjonsfond. Styret har vedtatt egne etiske retningslinjer bl.a. med bestemmelser som gjelder kapitalforvaltningen:

Pensjonskassens midler søkes investert i selskaper som overholder menneskerettigheter, arbeidstagers rettigheter og korrupsjonslovgivning, samt har en miljømessig bærekraftig forretningsførsel, og som ikke er involvert i produksjon av tobakk eller kontroversielle våpen som landminer, klasevåpen og atomvåpen, eller annen uakseptabel forretningsførsel. Kriteriene skal baseres på anerkjente standarder som for eksempel FNs Global Compact-prinsipper, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper, internasjonale ILO-konvensjoner, Ottawa-avtalen (landminer) og Klimakonvensjonen.

Eiendom

Eiendomsporteføljen i MKP består av andeler i Storebrand Eiendomsfond på ca. NOK 124 mill., pluss følgende eiendommer i Molde sentrum:

Avstand skaper utsikt som her mot Molde, fra den historiske øya Sekken.

1. Rådhusplassen 1 (Rådhuset)
2. Storgata 31
3. Storgata 33
4. Gotfred Lies plass 2

Eiendommene regnskapsførers til virkelig verdi i samsvar med regnskapsforskriftene. Verdi og realkrav er, i november 2018, vurdert av takstmann i Hammerø og Storvik Prosjekt AS.

Alle eiendommene leies ut til Molde kommune på langsiktige avtaler.

Leien for alle eiendommer reguleres årlig pr 1.1. tilsvarende konsumprisindeksen.

Det er anvendt et realavkastningskrav (yield) på eiendommene på 4,8 % (1) 5,0 % (2) 5,6 % (3) og 5,5 % (4) i samsvar med takstmanns vurdering. Utgangspunktet er en vurdering av eiendommens verdi ut fra leieavtalene, og i forhold til krav til forrentning som normalt stilles i dagens eiendomsmarked i Molde sentrum.

Justert verdi på Eiendommer	NOK
Inngående balanse	299.200.000,-
Årets tilgang/påkostninger 2018	3.671.473,-
Verdijustering/takst	14.028.527,-
Utgående balanse	316.900.000,-

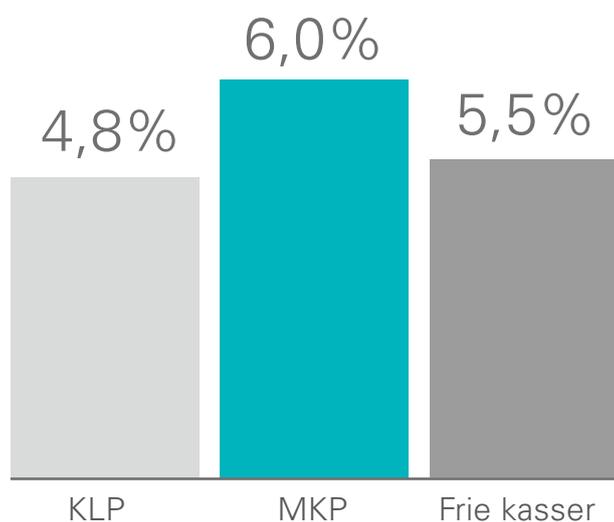
Molde Rådhus er lagt inn fra Molde kommune som egenkapital. Utnyttelse av fast eiendom finansielt er en av mulighetene kommunen har gjennom egen pensjonskasse til å aktivere verdien i kommunal eiendom. Dette var et sentralt element ved opprettelsen av kassen. Bruk av eiendom har virket stabiliserende og gitt positive økonomiske og praktiske resultater. MKP har fungert som et verktøy for utvikling av kommunens kontoreiendommer samtidig med å generere kontantstrøm i pensjonskassen. Kommunens prinsipp om å eie fremfor å leie lokaler blir delvis ivaretatt gjennom de 4 eiendommene som i dag ligger i MKP.

Avkastning

Verdijustert avkastning er avkastning gjennom året medregnet ikke-realiserede gevinster/tap. Høyere risiko (aksjer/fond) gir sannsynlighet for høyere verdijustert avkastning, men også mulighet for et svakt resultat i et sviktende aksjemarked. MKP har i 2018 hatt en aksjeandel på 31 % (som i 2017) og med et svakt aksjemarked, spesielt de siste månedene i 2018, ble følgelig den verdijusterte avkastningen lav i 2018. Et stigende aksjemarked på nyåret gir igjen lysere utsikter for 2019.

Bokført avkastning er løpende avkastning gjennom året utenom ikke-realiserede verdiendringer. Bokført avkastning danner grunnlag for årets regnskap og resultatanalyse. De ikke-realiserede verdiendringene, kalt kursreguleringsfond vil svinge opp og ned med markedsutviklingen, og også endres ved realisering av aksjer/fond. Pensjonskassen må tidvis realisere (noe som ble gjort i 2018) for å klare sitt årlige rentekrav som er grunnlagsrenten. Dette gir utslag på regnskapsresultatet.

Verdijustert gjennomsnittlig avkastning av investert kapital i MKP i perioden 2008 – 2018, sammenlignet med KLP og med gruppen selvstendige store og små, offentlige og private pensjonskasser fremstår slik:

Tallene er hentet fra KLPs årsrapporter, Storebrands rapporter for MKP og Finanstilsynets Resultatrapport for finansinstitusjoner

Grafen viser verdijustert avkastning for årene 2008 - 2018. Det foreligger ikke tall for kategorien Selvstendige pensjonskasser samlet før utpå året 2019.

Verdijustert avkastning er det måltallet som angir hvorvidt pensjonskassen har hatt en god kapitalavkastning i løpet av året. Direkte sammenligning med andre pensjonskasser og KLP er utfordrende idet kapitalforvaltningskostnadene føres forskjellig i de enkelte pensjonskassene. MKP endret også sin føring av disse kostnadene fra 2017, mer i tråd med slik Finanstilsynet ønsket. MKP hadde i 2017 en verdijustert avkastning på 9,04 %, mens 2018 ga en avkastning på minus 0,9 %. KLP hadde med tilnærmet samme føring av forvaltningskostnader avkastning på 5,6 % i 2017, men fikk 1,5 % i 2018. Noe som i hovedsak skyldes en lavere aksje/fonds andel enn MKP.

Ett av målene med å etablere egen selvstendig kasse (gå ut av KLP) var å få en bedre kapitalavkastning. Det er grunnlag for å regne ytterligere 0,4 % i bedre avkastning i forhold til KLP enn grafen viser fordi Kapitalforvaltningskostnadene/honorarene har vært ført forskjellig (brutto kontra netto på avkastningen), jfr Gablers utredning/analyse om pensjonsordning for nye Molde kommune. Det innebærer grovt sett 1,6% (6,0-4,8+0,4) i årlig meravkastning på samlet kapital, rundt regnet snitt på MNOK 1 500.

Valutasikring

MKP valutasikrer det meste av valutaeksponering knyttet til utenlandske plasseringer. De siste årene har den norske kronen svekket seg og gevinster på plassering i andre valutaer er i stor grad utlignet av tap på sikringskontrakter. Valutagevinstene oppstår primært i globale aksjefond og hensyntas ikke i det bokførte regnskapet før realisasjon, mens tap på sikringskontrakter bokføres løpende ved kvartalsvis rullering. Over tid gir likevel en hel eller delvis valutasikring en risikodempende effekt.

Regnskapsresultat

Regnskapet for 2018 viser positivt resultat på NOK 32 074 798 før skatt og NOK 24 338 054 etter skatt. Av dette går NOK 23 079 837 til opptjent egenkapital og det resterende NOK 1 258 217 som rente til Risikoutjevningfondet.

Bokført avkastning viser 4,7 % . Forskjellen mellom verdijustert avkastning og bokført avkastning skyldes realiserede gevinster, og at fall i aksjemarkedet først og fremst har redusert kursreguleringsfondet (Se note 15 og 16).

Resultatoversikt 2018

Pensjonskassens resultat kommer fra

- Renteresultat
- Risikoresultat
- Administrasjonsresultat

Renteresultatet er avkastningsresultatet som overstiger den garanterte renten. Dvs forskjellen mellom den bokførte avkastningen og den årlige rentegarantien til medlemmene.

Renteresultatet kommer fra avkastning av aksjer, obligasjoner, eiendom, bankrenter osv. Renteresultatet er i regnskapet disponert til premiefond og tilleggsavsetninger.

Risikoresultatet viser om pensjonskassen utvikler seg som forventet forsikringsmessig. Resultatet fremkommer som en følge av om levealder, dødelighet og uførhet avviker fra det som er forutsatt i premietariffene. Gjeldende tariff for MKP har vært i bruk i 3 år nå, og når risikoresultatet er positivt for 2018 er det et signal om at det er fastsatt tilstrekkelige premier.

I et normalår vil risikoresultatet grunnet marginene være positivt. Grunnet større negativt avvik i 2017 ble det foretatt en gjennomgang og noen beregninger ble justert. Risikoresultatet vil svinge fra år til annet.

Resultat 2018 til disponering:	
Risikoresultat	12 873 109
Renteresultat	38 209 040
Sum	51 082 149

Disponering	
Renter av avkastning til RUF	1 258 217
Til premiefond	20 000 000
Til tilleggsavsetninger	29 823 932
Sum	51 082 149

Risikoutjevningfondet (RUF) tillegges lovmessig en rente av bokført avkastning.

Renten utgjør NOK 1 258 217.

Administrasjonsresultatet avhenger av inntekter som skriver seg fra elementer i totalpremien, og om disse er fastsatt ut fra et riktig forventet nivå på pensjonskassens kostnader.

Administrasjonsresultatet for 2018 er på NOK 2 848 141 og føres til styrking av egenkapitalen.

Premiefond og premie

Avsetninger til premiefond er kommunens mulighet til å disponere midler til betaling av premie.

I pensjonskassens overordnede strategi er det formulert et mål om en årlig avsetning til premiefondet på NOK 20 mill. Resultatet for 2018 gir mulighet til å imøtekomme denne målsettingen.

Premiefondet fordeles på kommunen og medlemsforetakene, se note 25.

Samlede premieinntekter for 2018 utgjør NOK 142 099 910 (NOK 131 089 794 i 2017). Premien er dekket ved direkte innbetaling fra kommunen og overføringer fra premiefondet.

Per 31.12.2018 utgjør premiereserven i MKP for sikring av opptjente pensjonsrettigheter (aktive, pensjonister og oppsatte) NOK 1 548 172 189, premiefondet NOK 27 632 261,-, tilleggsavsetninger NOK 141 212 357 og kursreguleringsfondet NOK 69 797 556.

Nye skatteregler

Det er innført nye lovbestemmelser om beskatning for livsforsikrings og pensjonsforetak.

Finansskatt ble innført i 2017 og er en skatt beregnet på grunnlag av lønn, nærmere bestemt 5 % av lønnsgrunnlaget. Formuesskatt betales med 0,15 %.

I 2018 er de innført nye regler om beskatning av inntekter og eiendeler, jfr skattelovens § 8-5, ny fjerde ledd som sier at det skal foretas skattlegging av inntekter og kostnader knyttet til eiendeler som er eid gjennom kundemidlene.

Endringene vil medføre at det blir slutt på at ure-

Molde, Molde blomsternes by, skrev Bjørnstjerne på slutten av 1800-tallet. Blomster i Molde har alltid siden vært mest roser, men her er det rhododendron som fremhever byens gamle rådhus.

aliserte gevinster ikke skal beskattes. Fra og med 2018 vil resultatet før skattekostnad (post 16) være grunnlaget for beregning av inntektsskatt. Skattekostnad 2018 er NOK 7 719 165,- mot NOK 4 436 991,- i 2017.

Denne skattleggingen var omstridt når den ble vedtatt og avviker fra det som er vanlig for skattlegging av pensjonsforetak i andre land i Europa.

Administrasjonskostnader

I 2018 ble det gjennomført en analyse av MKP's administrasjonskostnader ved hjelp av ekstern konsulent; Aktuar Arild Halvorsen i A. Halvorsen Consulting AS. For å få en oppfatning av hvordan MKP ligger an på området i forhold til andre ble det også innhentet tall fra sammenlignbare pensjonskasser.

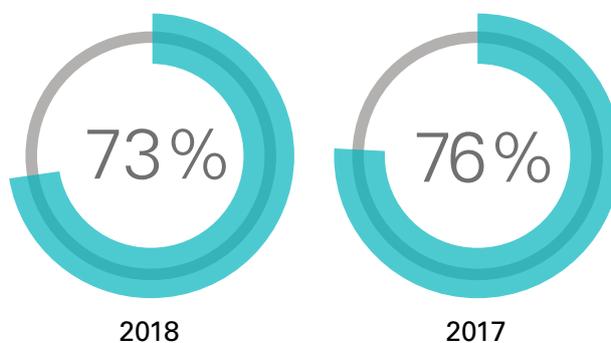
Den engasjerte eksterne konsulent konkluderte med følgende:

Kostnadsbruken i MKP vurderes å være under kontroll og pensjonskassen viser stor nøysomhet. Sammenlignet med andre pensjonskasser på omtrent samme størrelse, gis det en kostnadsprosent som er nær laveste av samtlige kommunale pensjonskasser.

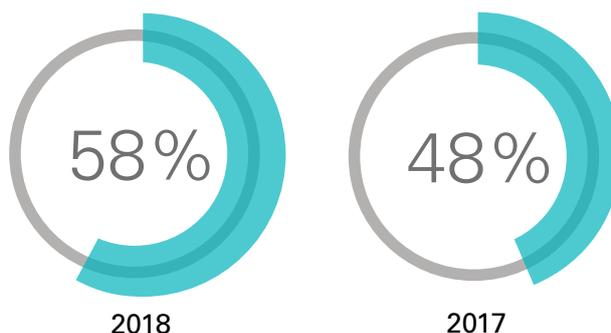
Stresstest

Pensjonskassen har følgende stresstestresultater:

Stresstest 1

Stresstest 2

Det er Finanstilsynet som setter reglene for stresstesting. Testen vil være et mål for hvor godt kassen tåler et definert tap som kommer av lavere avkastning, lengre liv og mer uførhet enn forventet.

Stresstestene viser en solid situasjon for MKP. Styret har definert noen regler hva angår stresstest situasjon. En bufferkapitalutnyttelse under 125 % er å anse som tilfredsstillende, men faller den under 80 % bør man vurdere å øke risiko. Situasjonen gir god fleksibilitet i forhold til det å optimalisere porteføljeplassering, og dermed avkastning.

Finanstilsynet har fastsatt nye soliditetskrav for pensjonskasser gjeldende fra 1.1.2019. Det nye soliditetskravet innebærer at pensjonskassene må ha tilstrekkelig egenkapital til at det med høy grad av sikkerhet vil kunne dekke potensielt tap fra alle deler av virksomheten basert på en utregnet stresstest I. Det nye er bl.a. at måltallet nå skal være under 100 % til enhver tid. Ved høyere utnyttelse må pensjonsinnretningen øyeblikkelig redusere sin risikoeksponering. Det er gitt mulighet for en gradvis innføring av kravet, men MKP tåler overgangen til det nye kravet med god margin.

Stresstest II som måltall for risikoeksponering vil utgå.

Hvert kvartal behandler styret rapport om stresstest som i hovedsak omfatter risikoer som følger av Markedsrisiko, Forsikringsrisiko, Motpartsrisiko og Operasjonell risiko.

Stresstestene behandles av styret hvert kvartal og rapporteres til Finanstilsynet hvert halvår.

Solvensmargin

Solvensmargin kapitalen består av egenkapitalen samt 50 % av tilleggsavsetninger og risikoutjev-

Soliditetsberegning (1000 kr)	31.12.2018	31.12.2017
Solvensmargin kapital	303 576	264 955
Solvensmargin krav	66 924	63 333
Solvensmargin	453 %	418 %

ningsfondet. Solvensmargin kravet blir utledet av pensjonskassens passivaside. Kravet fra Finanstilsynet er en solvensmargininndekning på 100 %. Beregningen i tabellen gir uttrykk for en sterk soliditet i MKP og med evne til å ta betydelig risiko i kapitalforvaltningen.

Risiko/internkontroll

Det eksisterer flere former for risiko i en pensjonskasses aktivitet, de er knyttet til aksjehandel, valuta, marked, kreditt, renter, forsikring, likviditet. Risikostyringen har til hensikt å sikre at kassen til enhver tid har evne til å innfri sine forsikringsmessige forpliktelser. Identifisering, kontroll og styring av risiko er viktige forutsetninger for god forvaltning av verdier knyttet til både kapitalforvaltning og forsikring og er prioriterte oppgaver i styrets virksomhet.

I strategien for kapitalforvaltning fastsetter egne rammer for risiko. MKP har en langsiktig horisont på plasseringene og søker en best mulig avkastning innen definerte risikorammer. Den langsiktige horisonten tilsier en høyere andel av kapitalen plassert i aksjer og obligasjoner med lang løpetid, fremfor bankinnskudd og pengemarkedsplasse- ringer med lavere risiko. Styret har valgt en forvaltningsstrategi med moderat risiko knyttet til sannsynligheten for svingninger i aktivas verdi. Pensjonskassens kapitalforvaltnings- og likviditetsstrategi revideres årlig.

Operasjonell risiko vurderes fortløpende og blir fulgt opp gjennom internkontrollrutiner. Styret har i året gått gjennom pensjonskassens dokumentasjon av vesentlige risikoer, konsekvenser og kontrolltiltak relatert til internkontrollforskriften og finner disse tilfredsstillende. Daglig leder har levert sin årlige rapport om internkontroll til styret.

Videre drift – utsikter fremover

Årsregnskapet er ført etter gjeldende regler og forskrifter for pensjonskasser. MKP's eiendeler og gjeld er beregnet og verdsatt ut fra disse bestemmelsene. Finanstilsynets regler for plassering av pensjonskassens midler er fulgt.

I et svakt finansmarked for 2018 leverte kapitalforvaltningen en verdijustert avkastning på - 0,9. Avkastningen henger sammen med nedgang i

aksjemarkedet, særlig gjennom 4.kvartal 2018. Situasjonen for 2018 oppfattes som en markeds-
messig korrigerende og forventes normalisert i
kommende periode. Aksjemarkedene har da også
hatt en sterk start på året 2019. Avkastningen i
det lange perspektivet forventes fortsatt å ligge
nær målsatt avkastning.

Soliditeten i selskapet er fortsatt meget god.

Styret mener at årsregnskapet gir et rettvise-
bilde av eiendeler og gjeld, finansielle stilling og
resultat. Det er ikke inntruffet forhold etter regn-
skapsårets slutt, som er av vesentlig betydning
for resultat og stilling. Regnskapet er avlagt un-
der forutsetning om fortsatt drift og at MKP dri-
ves videre under gjeldende regelverk og ramme-
betingelser.

Utfordringene fremover er å sikre seg mot kon-
sekvensene av mulig lavere avkastning, lengre liv
og mer uførhet.

Forhandlinger mellom partene i arbeidslivet om
ny pensjonsløsning for offentlig ansatte ble slutt-
ført 3.mars 2018. Avtalen omfatter ny alderspen-
sjonsordning, ny AFP ordning og overgangsregler.
Avtalen gjelder for de som er født i 1963 og se-

ner. Den nye avtale innføres fra og med 2020 og
innebærer nok at medlemmene i fremtiden må
arbeide lengre for å oppnå samme pensjon, men
samtidig også ha en bedre tilpasset AFP – ord-
ning.

Arbeidet med sammenslåing av Midsund, Molde
og Nesset kommuner innebærer en vurdering om
valg av pensjonsløsning for den nye Molde kom-
mune. Etter planene vil dette bli endelig avklart i
løpet av 2019, og dermed også spørsmålet om
nye Molde kommune viderefører MKP.

Signalene tidlig 2019 indikerer at den nye kom-
munen vil ende opp med å ha en egen pensjons-
kasse.

MKP har vært virksom i 11 år og viser gode resul-
tater i forhold til målsettingene med etableringen.
Det er kontroll på kostnadssiden, og avkastningen
over tid har muliggjort styrking av bufferkapitalen
og satt selskapet i posisjon til å klare seg godt
gjennom kommende utfordringer. Selskapet er
dermed godt rustet til å ivareta sin fremste for-
pliktelse og samfunnsansvar som er å skape
trygghet for fremtidige pensjonsutbetalinger til
medlemmene.

Styret i Molde kommunale pensjonskasse

Molde 8. mars 2017

Thorbjørn Myhre

Roar Beck
styreleder

Mathias Øverbø

Anne Mari Mordal

Margareth Hoff Berg

Magne Orten
daglig leder

[no hastar det]

no hastar det meir enn
nokon gong med å ta det

heilt med ro

(Øystein Hauge)

Økonomiske resultat

Resultatregneskap

Teknisk regnskap	Noter	31.12.2018	31.12.2017
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto		142 149 910	131 089 794
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier		-50 000	-205 272
Sum premieinntekter for egen regning		142 099 910	130 884 522
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		26 237 557	37 737 168
2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		6 176 974	6 782 560
2.4 Verdiendringer på investeringer		-95 339 185	87 276 036
2.4 Verdiendringer på investeringseiendom	14	4 786 376	2 050 479
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		42 389 253	18 151 456
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		-15 749 025	151 997 700
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		955 333	961 416
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner			
5.1.1 Brutto		-57 224 130	-55 381 043
Sum pensjoner		-57 224 130	-55 381 043
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.			

Teknisk regnskap	Noter	31.12.2018	31.12.2017
6.1.1 Til (fra) premiereserve mv., brutto	22	-88 809 450	-103 958 697
6.1.2 Endring i gjenforsikringsandel av premiereserve mv.		0	1 113 333
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	22	-29 823 932	-3 580 631
6.3 Endring i kursreguleringsfond	22	95 339 185	-87 276 036
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.			
6.4.1 Endring i premiefond	22	-2 284 705	-3 260 073
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse – kontraktsfastsatte forpliktelse		-25 578 902	-196 962 104
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelse			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet	22	-7 126 891	-20 000 000
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	22	-12 873 109	0
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelse		-20 000 000	-20 000 000
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader		-5 972 794	-4 195 763
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-6 734 830	-6 149 274
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-12 707 624	-10 345 037
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader			
		-22 747	-21 279
11. Resultat av teknisk regnskap			
		11 772 815	1 134 174

Ikke-teknisk regnskap	Noter	31.12.2018	31.12.2017
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		166 363	187 251
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		10 892 959	10 688 766
12.4 Verdiendringer på investeringer		-16 953	-7 462
12.4 Verdiendringer på investeringseiendom	14	9 242 152	7 630 054
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		11 881	11 691
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		20 296 401	18 510 300
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader		-11 881	-11 691
14.2 Andre kostnader		-116	-53
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-11 997	-11 744
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		20 284 404	18 498 556
16. Resultat før skattekostnad		32 057 219	19 632 730
17. Skattekostnader	4, 5	-7 719 165	-4 436 991
18. Resultat før andre inntekter og kostnader		24 338 054	15 195 739
19. Andre inntekter og kostnader		0	0
20. Totalresultat		24 338 054	15 195 739
Avkastning til risikoutjevningfond		-1 258 217	-1 127 380
Overført til risikoutjevningfond		0	0
Overført til / fra annen opptjent egenkapital		-23 079 837	-14 068 359
Sum overføringer		-24 338 054	-15 195 739

Balanse

Eiendeler i selskapsporteføljen	Noter	31.12.2018	31.12.2017
2. Investeringer			
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
2.1.1 Investeringseiendommer	14	204 400 000	195 000 000
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.2 Rentebærende verdipapirer	8	48 896 157	23 674 864
Sum investeringer		253 296 157	218 674 864
3. Fordringer			
3.2 Andre fordringer		140 067	140 067
Sum fordringer		140 067	140 067
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank		6 118 118	4 941 886
Sum andre eiendeler		6 118 118	4 941 886
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		0	2 750
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		0	2 750
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		259 554 343	223 759 567

Eiendeler i kundeporteføljen	Noter	31.12.2018	31.12.2017
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
6.1.1 Investeringseiendommer	14	112 500 000	104 200 000
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	6	234 076 709	282 821 389
6.3.2 Utlån og fordringer		0	0
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	7	705 019 570	628 570 678
6.4.2 Rentebærende verdipapirer	8	739 786 328	768 217 684
6.4.3 Utlån og fordringer		23 460 553	10 766 427
6.4.4 Finansielle derivater	9	0	4 133 981
Sum investeringer i kollektivporteføljen		1 814 843 161	1 798 710 159
Sum eiendeler		2 074 397 503	2 022 469 726

Eiendeler og forpliktelser	Noter	31.12.2018	31.12.2017
10. Innskutt egenkapital			
99 105 037			
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond	22	28 028 798	26 770 581
11.2 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital		119 850 227	96 770 390
Sum opptjent egenkapital		147 879 025	123 540 971

13. Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser

13.1 Premiereserve mv.	22	1 548 172 189	1 459 362 739
13.2 Tilleggsavsetninger	22	141 212 357	111 388 425
13.3 Kursreguleringsfond	22	69 797 556	165 136 741
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	22, 25	27 632 261	36 051 672
Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser		1 786 814 363	1 771 939 578

Eiendeler og forpliktelser	Noter	31.12.2018	31.12.2017
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	4	4 728 854	77 496
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	5	29 715 577	26 707 687
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser		-9 002	250 675
Sum avsetninger for forpliktelser		34 435 429	27 035 858
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater	9	5 661 424	0
16.3 Andre forpliktelser		502 225	848 282
Sum forpliktelser		6 163 649	848 282
Sum egenkapital og forpliktelser		2 074 397 503	2 022 469 726

Molde 7. mars 2017

I styret for Molde kommunale pensjonskasse

 Thorbjørn Myhre

 Roar Beck
 styreleder

 Mathias Øverbø

 Anne Mari Mordal

 Margareth Hoff Berg

 Magne Orten
 daglig leder

Oppstilling av endringer i egenkapital 31.12.2018

	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko- utjevningssfond	Opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2016	99 105 037	25 643 201	82 702 031	108 345 232	207 450 269
Resultat før andre inntekter og kostnader			15 195 739	15 195 739	15 195 739
Andre inntekter og kostnader			0	0	0
Totalresultat			15 195 739	15 195 739	15 195 739
Endring i risikoutjevningssfond		1 127 380	-1 127 380	0	0
Sum disponeringer		1 127 380	14 068 359	15 195 739	15 195 739
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.2017	99 105 037	26 770 581	96 770 390	123 540 971	222 646 008
Resultat før andre inntekter og kostnader			24 338 054	24 338 054	24 338 054
Andre inntekter og kostnader			0	0	0
Totalresultat			24 338 054	24 338 054	24 338 054
Endring i risikoutjevningssfond		1 258 217	-1 258 217	0	0
Sum disponeringer		1 258 217	23 079 837	24 338 054	24 338 054
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.2018	99 105 037	28 028 798	119 850 227	147 879 025	246 984 062

Kontantstrømoppstilling

Eiendeler og forpliktelser	2018	2017
Innbetalte premier	111 445 793	93 870 966
Utbetalt gjenforsikring	-50 000	-205 272
Utbetale pensjoner	-61 950 914	-59 352 679
Innbetalinger refusjoner	6 154 944	5 518 616
Utbetalinger refusjoner	-2 533 926	-2 256 151
Innbetalinger vedrørende driften	16 797 249	18 746 173
Innbetalinger av renter og utbytte		
Innbetalinger av renter	24 186 231	36 908 994
Utbetalinger av renter	-116	-53
Innbetalinger av utbytte	3 845 561	3 019 791
Utbetaling av skatt	-59 917	-15 305
Utbetalinger vedrørende drift av eiendommene	-171 316	-161 514
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-13 338 032	-10 200 432
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	84 325 557	85 873 135
Realisert gevinst ved salg av investeringer	76 804 470	71 287 011
Realisert tap ved salg av investeringer	-33 959 336	-53 123 864
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	-114 853 392	-111 402 718
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-72 008 258	-93 239 571
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	0	0
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	12 317 300	-7 366 435
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	5 351 335	12 717 770
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	17 668 634	5 351 335

Prognosene

Det første som slo henne:
No må eg sette alt anna på vent

Det andre som slo henne:
No er det ikkje noko å vente med

(Øystein Hauge)

Noter

NOTE 1: Regnskapsprinsipper

Generelt

Regnskapet er satt opp i samsvar med god regnskapsskikk, regnskapsloven og forskrift av 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak. For pensjonsforetak kommer reglene i IFRS til anvendelse der dette fremgår årsregnskapsforskriften. Dette gjelder blandt annet ved innregning og måling av finansielle instrumenter og forsikringsforpliktelser. Noteopplysningene er utarbeidet etter årsregnskapsforskriftens kapittel 5.

Investerings eiendommer

Eiendommer som leies ut er klassifisert som investeringseiendommer.

Investerings eiendommer vurderes til virkelig verdi. Verdien vurderes på rapporteringstidspunkt. Endringer i verdi føres over resultatregnskapet.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Evt. utsatt skatt balanseføres som gjeld.

Forsikringsmessige forhold

Regnskapsstandarden omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Pensjonskassens forsikringskontrakter omfattes av standarden. De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er i utgangspunktet forankret i norsk særlovgivning.

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie. Forhåndsprising av premie for rentegaranti, administrasjon og fortjeneste er inkludert i premieinntektene.

Utbetalte erstatninger

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte pensjoner fratrukket fraflyttede premiereserver og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetninger.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsmessige selskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsmessige avsetninger tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsmessige avsetninger. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre inntekter og kostnader.

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene.

Premiereserve mv.

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av opptjente pensjonsforpliktelser i pensjonskassen.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser. Premietarifene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven.

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har pensjonskassen anledning til å foreta tilleggsavsetninger i

forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til 12% av premiereservene.

Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkeltes kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier «etter skatteloven» fra sponsor og tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst / tap på finansielle eiendeler i kollektivporteføljen til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle omløpsmidler viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet. Dersom finansielle omløpsmidler vurderes til å ha et konstatert varig verditap blir verdiendringen på disse papirene resultatført.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet til risikoutjevningfond til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen.

Tilstrekkelighetstest

En tilstrekkelighetstest skal utføres for å kontrollere om nivået på avsetningene til premiereservene og erstatningsreservene står i forhold til forpliktelsene ovenfor kundene. Eventuelt negativt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for uavløpt risiko (premieavsetning).

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til kjøpskurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen, og for en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, salgskurs.

For finansielle eiendeler som ikke er notert på børs eller annen regulert markeds plass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til beste estimat i fra forvalter, årsoppgave eller til VPS kursen pr. 31.12.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, reduseres eiendelens balanseførte verdi. Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og gjeld

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier;

- til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- investeringer som holdes til forfall

Til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjon

Ved første gangs innregning kan alle finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres til virkelig verdi over resultatet dersom de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Finansielle eiendeler som aksjer, andeler, obligasjoner og fordringer på kredittinstitusjoner klassifiseres til virkelig verdi over resultatet og måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som pensjonskassen har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall. Holdt til forfall eiendeler regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Finansielle derivater

Et finansielt derivat er en kontrakt som har følgende tre kjennetegn:

- * Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på

finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt «underliggende»)

- * Det kreves ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer
- * Det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt
Finansielle derivater klassifiseres i kategorien til virkelig verdi over resultatet etter virkelig ver-

di opsjonen i samsvar med IAS 39 og vurderes til virkelig verdi.

Regnskapsføring av derivater som sikring

Pensjonskassen benytter seg av virkelig verdi sikring. Derivater som faller inn under denne kategorien regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet.

NOTE 2: Overføring av premiereserver

	2018	2017
Linje 1.3 gjelder overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	0	0
Linje 5.2 Gjelder overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og tilleggsavsetninger til andre forsikringsforetak / pensjonsforetak av enkeltpersoner fra pensjonskassen ved fratredelse	0	0
6.5 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/ pensjonsforetak	0	0

NOTE 3: Revisjonshonorar

(beløp i hele kroner inkl. mva)	2018	2017
Lovpålagt revisjon	115 424	112 500
Andre attestasjonstjenester	0	0
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester utenfor revisjon	0	3 723
Sum	115 424	116 223

NOTE 4: Skattekostnad

(beløp i hele kroner inkl. mva)	2018	2017
Resultat før skattekostnad	32 057 219	19 632 730
Inntektsføring fra gevinst og tapskonto	0	
+/- Permanente forskjeller	0	58 000
+/- Endring i midlertidige forskjeller	125 987 230	-93 221 363
- Fremførbart underskudd	-139 493 763	0
Årets skattegrunnlag	18 550 687	-93 163 363
Skattesats	25 %	25 %
Skatt	4 637 672	0
+/- Kildeskatt	0	0
+/- Godtgjørelse norsk aksjeutbytte	0	0
+/- Godtgjørelse norsk aksjeutbytte tidl. år	0	0
Formuesskatt	91 182	77 496
Betalbar skatt	4 728 854	77 496
Skattekorreksjoner tidligere år	-17 579	-17 421
Skattekorreksjoner tidligere år i utsatt skatt	-368 743	
Utsatt skatt netto endring	3 376 633	4 376 916
Skattekostnad	7 719 165	4 436 991

NOTE 5: Utsatt skattefordel og utsatt skatt

(beløp i hele kroner inkl. mva)	2018		2017		Netto endring
	Positive	Negative	Positive	Negative	
Midlertidige forskjeller					
Finansielle anleggsmidler - HTF obligasjoner		0	0	3 912 358	3 912 358
Pensjonsforpliktelse, endring i netto forpliktelse					0
Urealiserte gevinster/tap i selskapsporteføljen		122 060		105 107	-16 953
Investerings eiendom i kollektivporteføljen	0		19 987 286		-19 987 286
Investerings eiendom i selskapsporteføljen	76 191 790		63 742 975		12 448 815
Gevinst og tapskonto	42 792 577	0	0	0	42 792 577
Urealiserte gevinster/tap i kollektivporteføljen	0	0	165 136 741	0	-165 136 741
Utligning	-122 060	-122 060	-4 017 465	-4 017 465	0
Netto midlertidige forskjeller	118 862 307	0	244 849 537	0	-125 987 230
Fremførbart underskudd	0	0	-139 493 763	0	139 493 763
Begrensning i utsatt skattefordel	0	0	0	0	0
Grunnlag balanseføring	118 862 307	0	105 355 774	0	13 506 533
Skattesats	25 %	25 %	25 %	25 %	
Utsatt skatt/skattefordel	29 715 577	0	26 338 944	0	3 376 633
Begrensning i utsatt skattefordel	0	0	0	0	0
Korreksjon av fjorårets beregning av utsatt skattefordel	0	0	368 743		
Endring utsatt skatt/skattefordel	29 715 577	0	26 707 687	0	3 007 890

NOTE 6: Obligasjoner holdt til forfall

Debitorkategori	Pålydende verdi	Anskaffelseskost	Balansført verdi	Virkelig verdi	Gjenstående amortisering
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	26 000 000	26 134 000	25 994 647	26 717 699	(5 353)
- Selskapsobligasjoner	116 500 000	119 619 730	117 347 754	121 864 401	847 754
- Verdipapiriserte obligasjoner	84 000 000	86 532 980	85 275 810	91 089 545	1 275 810
Sum	226 500 000	232 286 710	228 618 211	239 671 645	2 118 211
Herav børsnotert	217 500 000	223 270 510	219 618 912	230 545 575	2 118 912
Modifisert durasjon			2,22		
Gjennomsnittlig effektiv rente			4,28		
Opptjent ikke forfalte renter			5 458 498		
NOK	226 500 000	232 286 710	234 076 709	239 671 645	

Beholdningsendringer

Beholdningsendringer	
Inngående balanse	276 690 352
Tilgang	0
Avgang	-47 000 000
Årets periodiserte over-/underkurs	-1 072 141
Nedskrivninger/reverseringer	0
Opptjent ikke forfalte renter	5 458 498
Utgående balanse	234 076 709
2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	Selskapsportefølje 0
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	Kollektivportefølje 234 076 709
Sum	234 076 709

NOTE 7: Aksjer og andeler

	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Norske fondsandeler				
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	25 286,2447	39 793 644	67 743 071	2
Storebrand International Private Equity X Ltd B5	3 983 267,0000	6 787 088	8 689 123	2
ODIN Europa A Fund hedged to BM	837 740,1930	78 327 856	82 065 029	2
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	97 667 569,0000	115 760 722	124 385 509	2
Storebrand International Private Equity XI Ltd B5	5 043 487,0000	8 791 302	12 337 858	3
Storebrand International Private Equity XII Ltd B5	4 251 366,0000	9 166 796	12 530 516	3
Storebrand International Private Equity 13 - B-1	4 687 091,0000	7 762 356	11 254 393	3
Storebrand Int. Private Eq. 17 Ltd - Class B-1	2 785 714,0000	2 600 000	2 475 213	3
Storebrand Int. Private Eq. 16 Ltd - Class B-1	5 668 853,7800	5 000 000	5 168 163	3
Storebrand International Private Eq 18 Class B-1	1 500 000,0000	1 500 000	1 358 706	3
Delphi Global A	26 475,9461	72 341 417	76 178 916	2
Storebrand Global Indeks B	39 809,7012	86 372 223	97 999 964	2
Storebrand Global Multifactor A	15 578,0245	35 500 000	31 949 043	2
Storebrand Aksje Innland	999,3059	43 794 911	48 956 482	2
Storebrand Indeks Norge	13 558,8639	20 003 797	19 851 712	2
Storebrand Indeks Nye Markeder A	37 274,1249	59 739 217	56 390 438	2
Sum norske fondsandeler		593 241 329	659 334 135	
Norske aksjer				
Sum norske aksjer		0	0	
Sum norske aksjer og fondsandeler		593 241 329	659 334 135	
Utenlandske fondsandeler				
Danske Invest Global Emerging Markets	63 946,0795	35 321 600	41 286 927	2
Storebrand International Private Equity VIII LtdB5	1 158 139,0000	3 636 210	4 398 508	3
Sum utenlandske fondsandeler		38 957 810	45 685 435	
Totalt aksjer og aksjefondsandeler		632 199 139	705 019 570	

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Selskapsportefølje	0
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Kollektivportefølje	705019570

NOTE 8: Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

Rentefond i kollektivporteføljen	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
DNB Obligasjon III	4 717	48 765 807	47 525 732	2
Storebrand Global Kreditt IG	106 160	118 060 623	103 163 493	2
Storebrand Rente+ A	94 950	100 520 915	104 371 583	2
Storebrand Norsk Kreditt IG	93 149	97 588 714	95 942 494	2
PIMCO Global Bond Fund NOK	257 131	43 000 000	53 192 669	2
PIMCO Global Investment Grade Credit Fund	527 521	63 000 000	73 631 315	2
Storebrand Stat	19 723	23 500 275	22 395 375	2
Storebrand Høyrente	15 504	160 851 031	158 771 206	2
Storebrand Likviditet	11 773	118 904 709	117 836 757	2
Sum rentefond		774 192 074	776 830 623	

Rentefond i selskapsporteføljen	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Storebrand Likviditet	1 184	11 973 923	11 851 862	2
Sum rentefond		11 973 923	11 851 862	

Sum obligasjoner, sertifikater og andeler **786 165 996** **788 682 485**

2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter 11 851 862

6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter 776 830 623

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets observerte markedskurs. For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kredittrisiko.

Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekter.

Obligasjoner og sertifikater er verdsatt til børskurs, offentlig kursliste eller siste kjente omsetningsverdi.

Virkelig verdi inkluderer opptjente ikke forfalte renter

NOTE 9: Finansielle derivater

Finansielle derivater klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld	Netto nominelt volum	Brutto nominelt volum	Markedsverdi	Nivå
Valutaterminer	-388 689 498	406 606 235	-5 661 424	1
Sum valutaderivater	-388 689 498	406 606 235	-5 661 424	
Sum derivater	-388 689 498	406 606 235	-5 661 424	
2.4.4 Finansielle derivater			0	
16.1 Finansielle derivater			5 661 424	

NOTE 10: Valuta

Pensjonskassen har alle sine investeringer i norske kroner med unntak av investeringen i Danske

Invest Global Emerging Marketss om er i USD tilsvarende NOK 41 286 927

NOTE 11: Rentefølsomhet

Omløpsmidler, inklusive underliggende eiendeler i fond	Opptil 1 måned	1 til 3 måneder	3 måneder til 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Totalt
EUR	29 970	247 069	-2 363	-962 903	-1 277 123	-1 965 350
GBP	-	71 361	-	-	-	71 361
JPY	-	24 199	-	-	-	24 199
NOK	-67 200	-1 328 770	-472 078	-1 631 850	-1 426 497	-4 926 394
USD	6 143	526 492	-	-740 002	-1 371 588	-1 578 956
SUM	-31 087	-459 649	-474 441	-3 334 755	-4 075 208	-8 375 140
Anleggsmidler						
NOK	-4 475	-19 923	-149 496	-4 147 014	-765 107	-5 086 015

Rentefølsomhet er et måletall for renterisiko som tar utgangspunkt i hvordan renteendringer påvirker markedsverdien til obligasjoner, rentederivater og andre rentefølsomme finansielle poster. Denne

oversikten viser hvordan verdiene til finansielle omløpsmidler pr. 31.12. ville blitt påvirket av økning i renten med 1 prosentpoeng.

NOTE 12: Inn og utbetalinger til nærstående

Innbetalt fra:

Molde kommune	103 291 979	Premie og andre kostnader
Molde Eiendom	25 029 829	Premie, husleie og andre kostnader
Molde Vann og Avløp	3 883 013	Premie og andre kostnader
Molde Kino	232 693	Premie og andre kostnader
Molde Folkebad	1 214 741	Premie og andre kostnader

Utbetalt til:

Molde kommune	186 967	Eiendomsdrift, husleie og utgiftsrefusjon
Storebrand Pensjonstjenester AS	4 621 938	Administrasjon, aktuærtjenester og utgiftsrefusjon
Molde Eiendom KF	4 668 993	Eiendomsdrift
Magne Orten	4 780	Refusjon av utlegg

NOTE 13: Varige driftsmidler

	Sum varige driftsmidler 2018	Sum varige driftsmidler 2017	Sum varige driftsmidler 2016	Sum varige driftsmidler 2015	Sum varige driftsmidler 2014
Balansført verdi pr. 01.01	0	0	0	3 991	8 256
Tilgang	0	0	0	0	0
Avgang	0	0	0	0	0
Avskrivning	0	0	0	-3 991	-4 266
Balansført verdi pr. 31.12	0	0	0	0	3 991
Anskaffelseskost IB	44 223	44 223	44 223	44 223	44 223
Anskaffelseskost UB	44 223	44 223	44 223	44 223	44 223
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-44 223	-44 223	-44 223	-40 232	-35 967
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-44 223	-44 223	-44 223	-44 223	-40 232
Avskrivningsplan og økonomisk levetid:	Lineær 20 %	Lineær 33 %			

NOTE 14: Investerings eiendom

Molde kommunale pensjonskasse eier fire eiendommer.

Rådhusplassen 1 (gnr. 24, bnr. 1256) er beliggende i Molde sentrum med en meget attraktiv beliggenhet, der hovedfasaden ligger ut mot Storgata og Rådhusplassen.

Mot nord ligger Kirkebakken. Molde Eiendom KF leier bygningen på en uoppsigelig kontrakt, noe som i seg selv medfører svært lav risiko for en eventuell kjøper.

Begrunnelsen for dette er at Molde kommune med svært stor sannsynlighet vil ha sine administrasjonslokaler på denne eiendommen, uavhengig av den pågående kommunereformen. Bygningen er påkostet en god del det siste året og fremstår som godt vedlikeholdt.

Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet Hammerø & Storvik Prosjekt AS fra Molde til å takserer eiendommen til markedsverdi. Markedsverdi er vurdert ut fra foreliggende leieavtale (uoppsigelig), bygningens standard, tekniske verdier, beliggenhet og eventuelt potensiale i bygg/tomt.

Storgata 31 (gnr. 24, bnr. 838) er beliggende midt i Molde sentrum med en meget attraktiv beliggenhet inntil krysset Storgata / Kirkebakken.

Molde Eiendom KF leier bygningen på en uoppsigelig kontrakt, noe som i seg selv medfører svært lav risiko for en eventuell kjøper. Begrunnelsen for dette er at Molde kommune med svært stor sannsynlighet vil ha sine administrasjonslokaler på denne eiendommen, uavhengig av den pågående kommunereformen. Bygningen er forholdsvis fleksibel når det gjelder ominnredning siden det stort sett er fasadeveggene som er bærende. Bygningen er under rehabilitering som vil være ferdig i løpet av 2019.

Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet Hammerø & Storvik Prosjekt AS fra Molde til å takserer eiendommen til markedsverdi. Markedsverdi er vurdert ut fra foreliggende leieavtale (uoppsigelig), en ferdig rehabilitert bygning, tekniske verdier, beliggenhet og eventuelt potensiale i bygg/tomt.

Rehabiliteringen er budsjettert til 28 millioner. Verditaaksten er justert i henhold til gjenstående reha-

biliteringskostnader som vil påløpe i 2019 - 25,8 millioner

Storgata 33 (gnr. 24, bnr. 841) Eiendommen er beliggende i Molde sentrum, Storgata - meget attraktiv beliggenhet inntil Rådhusplassen. I øst grenser eiendommen til Tårngata.

Molde Eiendom KF leier bygningen på en uoppsigelig leiekontrakt, noe som i seg selv medfører svært lav risiko for en eventuell kjøper. Begrunnelsen for dette er at Molde kommune med svært stor sannsynlighet vil ha sine administrasjonslokaler på denne eiendommen, uavhengig av den pågående kommunereformen.

Bygget er forholdsvis fleksibelt når det gjelder ominnredning, siden det stort sett er fasadeveggene som er bærende.

Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet Hammerø & Storvik Prosjekt AS fra Molde til å takserer eiendommen til markedsverdi. Markedsverdi er vurdert ut fra foreliggende leieavtale (uoppsigelig), bygningens standard, tekniske verdier, beliggenhet og eventuelt potensiale i bygg/tomt.

Godtfred Lies Plass 2 (gnr. 24 bnr. 1352) Eiendommen er beliggende i Molde sentrum, vestre del av Storgata. Meget attraktiv beliggenhet rett nordest for bussholdeplassen.

«Hele bygningen leies ut til Molde kommune ved Molde Eiendom KF og benyttes av Flyktingetjenesten på en langsiktig leieavtale for 10 år. Eiendommen har gunstig beliggenhet i forhold til adkomst og til sentrumsfunksjonene forøvrig. Bygningen er kurrant til all former for servicevirksomhet og kontor.

Bygget er forholdsvis fleksibelt når det gjelder ominnredning, da bærevegger er plassert omtrent midt i bygget, retning øst/vest.

Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet Hammerø & Storvik Prosjekt AS fra Molde til å takserer eiendommen til markedsverdi. Eiendommens markedsverdi er vurdert mot normal markedsleie av tilsvarende bygg og standard, tekniske verdier, beliggenhet og eventuelt potensiale i bygg/tomt.

	Rådhuset	Storgata 31	Storgata 33	Godtfred Lies Plass 2	Sum
Inngående balanse	195 000 000	24 800 000	44 000 000	35 400 000	299 200 000
Årets tilgang / avgang	157 848	2 181 132	0	1 332 492	3 671 473
Justering til virkelig verdi	9 242 152	1 218 868	300 000	3 267 508	14 028 527
Andre endringer	0		0	0	0
Utgående balanse	204 400 000	28 200 000	44 300 000	40 000 000	316 900 000
2.1.1 Investeringseiendommer	Selskapsportefølje				204 400 000
6.1.1 Investeringseiendommer	Kollektivportefølje				112 500 000
Sum					316 900 000

NOTE 15: Kapitalavkastningsrente

	2018	2017	2016	2015	2014
Kapitalavkastningsrente rente etter Dietz formel	4,74 %	4,90 %	6,91 %	0,64 %	2,13 %
Verdijustert kapitalavkastningsrente	-0,90 %	9,96 %	4,44 %	2,03 %	4,15 %
Kapitalavkastningsrente på selskapsporteføljen	9,53 %	9,17 %	7,47 %	2,14 %	8,63 %

NOTE 16: Resultatanalyse

	2018	2017	2016	2015	2014
Renteresultat	38 209 040	24 708 011	84 897 413	-21 565 379	20 823 295
Risikoresultat	12 873 109	-11 008 842	7 946 624	12 053 265	13 896 525
Administrasjonsresultat	2 848 141	3 782 785	-1 842 748	3 630 470	3 543 853
Sum	53 930 290	17 481 954	91 001 290	-5 881 643	38 263 673
Rentegarantipremie	1 798 710	1 616 825	1 493 914	1 447 447	1 348 654
Fortjenestepremie	5 867 747	5 616 026	5 500 636	3 722 831	1 484 244
Sum Teknisk resultat*	61 596 747	24 714 805	97 995 840	-711 365	41 096 571

* Sum teknisk resultat er før overføringer til/fra tilleggsavsetninger, risikoutjevningfond og overføringer til forsikringskontrakter. Renteresultat som følge av at årets netto bokførte finansinntekter avviker fra forutsetningene i premietariffen. Risikoresultat som følge av at død og uføretilfeller i perioden avviker fra forutsetningene i premietariffen. Administrasjonsresultat som følge av at faktiske administrasjonskostnader avviker fra forutsetningene i premietariffen.

NOTE 17: Antall ansatte

	2018	2017	2016	2015	2014
Gjennomsnittelig antall ansatte	1	1	1	1	1

NOTE 18: Godtgjørelse til styret og daglig leder

	Beløp
Daglig leder:	560 263
Styret:	
Roar Beck	116 260
Thorbjørn Myhre	58 130
Mathias Øvrebø	48 442
Anne Mari Mordal	48 442
Margareth Hoff Berg	48 442
Lars Petter Kjerstad	3 875

Daglig leder er ansatt i 60% stilling og har ingen avtale om sluttvederlag.

Ingen av styrets medlemmer eller daglig leder har lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser i pensjonskassen.

NOTE 19: Tilstrekkelighetstest

Aktuaren antar at K2013 FT gir et godt bilde av den aktuelle dødelighet i pensjonskassen. Samlet antas tariffen med dette å ha en positiv margin for en tilstrekkelig lang horisont fremover i tid.

NOTE 21: Reassursanse

Premiereserve er avsatt på beregningsgrunnlag «K2013FT». Grunnlagsrente er 2,57 % i gjennomsnitt pr 31.12.2018.

NOTE 20: Forutsetninger for forsikringsforpliktelsene.

Pensjonskassen har inngått avtale om katastrofereassurans. Reassurandørens kapasitet er 100 mill kr og pensjonskassens egenregning er 5 mill kr.

NOTE 22: Endring i forsikringsforpliktelsene

	Premiereserve	Tilleggs- avsetning	Kursregule- ringsfond	Premiefond	Totalt	Risikoutjev- ningsfond
1. Inngående balanse	1 459 362 739	111 388 425	165 136 741	36 051 672	1 771 939 578	26 770 581
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
2.1 Netto resultatførte avsetninger (resultatpost 6 samt del av resultatpost 5.2.1)	88 809 450	29 823 932	-95 339 185	2 284 705	25 578 902	0
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)	0	0	0	7 126 891	7 126 891	0
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)	0	0	0	12 873 109	12 873 109	0
2.4 Annen tilordning av overskudd (resultatpost 8.3)	0	0	0	0	0	0
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter (del av resultatpost 9.8)	0	0	0	0	0	0
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	88 809 450	29 823 932	-95 339 185	22 284 705	45 578 902	0
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
3.1 Overføringer mellom fond	0	0	0	-31 864 979	-31 864 979	1 258 217
3.2 Overføringer til/ fra selskapet	0	0	0	1 160 862	1 160 862	0
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	0	0	0	-30 704 117	-30 704 117	1 258 217
4. Utgående balanse	1 548 172 189	141 212 357	69 797 556	27 632 261	1 786 814 363	28 028 798

NOTE 23: Bestand, antall medlemmere

	Molde kommune	Moldebad	Molde Kino	Molde Vann og Avløp	Molde Eiendom	Sum
Antall aktive medl (ekskl uføre)	2 251	38	2	54	62	2 407
Antall pensjonister	869	2	3	15	19	908
herav uførepensjonister	236	2	1		4	243
herav alderspensjonister	560		1	11	14	586
herav ektefellepensjonister	68		1	4	1	74
herav barnpensjonister	5	0	0	0	0	5
Antall oppsatte (inkludert løpende)	4 483	56	0	18	49	4 606
Antall oppsatte (ikke løpende)	4 310	56	0	17	49	4 432

NOTE 24: Forsikringsmessige avsetninger

	Kollektive ordninger	Oppsatte rettigheter	Sum
Premiereserve	1 361 642 900	186 529 289	1 548 172 189
Tilleggsavsetninger	141 212 357		141 212 357
Premiefond	27 632 261		27 632 261
Kursreguleringsfond	69 797 556		69 797 556
Sum	1 600 285 073	186 529 289	1 786 814 363

NOTE 25: Premiefond fordelt på divisjoner/avdelinger

Premiefond fordelt per enhet:	Molde kommune	Molde kino	Moldebad	Molde Vann og Avløp	Molde Eiendom	Totalt
Inngående balanse	28 881 911	210 793	1 455 334	3 145 789	2 357 845	36 051 672
Innbetalinger		8 072	278 469	393 099	481 222	1 160 862
Premiefritak						0
Premiefritak belastet premiefond						0
Tilbakeført premie	1 574 152		7 816	8 210	33 414	1 623 592
Overføringer						0
Garantert rente	518 337	4 268	30 263	61 245	47 000	661 113
Uttak fra premiefond	-29 641 654		-156 509	-1 259 331	-807 485	-31 864 979
Resultatfordeling	18 546 027	44 590	112 564	717 071	579 748	20 000 000
Utgående balanse	19 878 773	267 723	1 727 937	3 066 082	2 691 744	27 632 261

Note 25 forts. neste side.

	2018	2017	2016	2015	2014
Premiefond	27 632 261	36 051 672	50 108 804	15 657 627	42 933 540
Årets premie (premietilskudd)	142 149 910	131 089 794	117 523 023	126 725 710	114 278 404
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	0,2	0,3	0,4	0,1	0,4
Premiefondet i % av ordinær premie	19,4 %	27,5 %	42,6 %	12,4 %	37,6 %

Premiefondets anvendelse de siste 5 år	2018	2017	2016	2015	2014
Inngående balanse	36 051 672	50 108 804	15 657 627	42 933 540	47 726 874
Sum premie	-142 149 910	-131 089 794	-117 523 023	-126 725 710	-114 278 404
Innbetalt til premiefond/ belastet premiefond	111 445 793	93 772 589	101 893 637	80 718 399	73 937 123
Tilflytting/Fraflytting	0	0	0	0	0
Tilbakeført premie	1 623 592	2 294 915	-129 803	213 284	0
Garantert rente	661 113	965 158	323 502	764 559	828 127
Premiefritak	0	0	5 913 552	5 700 289	0
Fordring knyttet til premieinntekten				0	0
For høy premie				0	0
Resultatdisponering (til/fra fond)	20 000 000	20 000 000	43 973 312	12 053 265	34 719 820
Utgående balanse	27 632 261	36 051 672	50 108 804	15 657 626	42 933 540

NOTE 26: Solvensmargin

	2018	2017	2016	2015	2014
Solvensmarginkapital	303 575 842	264 954 930	248 630 211	225 801 115	203 450 755
Solvensmarginkrav	66 923 993	63 333 179	58 807 874	53 515 383	53 985 646
Solvensmarginkapital i prosent av solvensmarginkrav	453,6 %	418,4 %	422,8 %	421,9 %	376,9 %

NOTE 27: Stresstest

For å investere i aksjer og obligasjoner er det påkrevet at pensjonskassen er i besittelse av finansiell bufferkapital for å

motstå store markedssvingninger. Bufferkapitalen basert på stresstest I pr. 31.12 består av følgende elementer :

	2018	2017
Renterisiko	15 791 783	9 858 199
Aksjerisiko	193 182 816	226 605 333
Eiendomsrisiko	116 771 500	93 614 879
Valutarisiko	22 794 250	36 971 841
Spreadrisiko	52 403 586	67 199 268
Konsentrasjonsrisiko	0	0
Korrelasjonsgevinst- markedsrisiko	-63 420 719	-67 656 455
Forsikringsrisiko	72 053 486	30 631 296
Motpartsrisiko	7 052 755	4 407 795
Korrelasjon- total risiko	-52 256 637	-18 516 468
Tapspotensial for operasjonell risiko	7 669 720	7 770 978
Samlet risiko	372 042 540	390 886 666

1. Det er lagt til grunn skifte i rentekurven på 1,5 %-poeng på omløpsobligasjonene
2. Det er lagt til grunn en verdiendring på norske og utenlandske aksjer på -20%
3. Det er lagt til grunn en verdiendring på -12%
4. Basert på kredittrating med tilhørende spreadrisiko pr. risikoklasse

Pensjonskassens soliditetssituasjon viser pr 31.12

	2017	2016
Fri egenkapital +bufferkapital	509 567 944	516 989 536
Stresstesttap	372 042 540	390 886 666
Overdekning	145 308 339	126 102 870
Bufferkapitalutnyttelse	73,01 %	75,61 %

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i Molde kommunale pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Molde kommunale pensjonskasse som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i pensjonskassens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle pensjonskassen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 9. mars 2019
ERNST & YOUNG AS

Knut Aker
statsautorisert revisor

Molde kommunale pensjonskasse

BERETNING FRA AKTUAR FOR 2018

(alle beløp er angitt i kroner)

De forsikringstekniske beregninger for Molde kommunale pensjonskasse for år 2018 er vurdert å være i samsvar med lov og forskrifter. Det forsikringstekniske oppgjør og fordelingen av pensjonskassens fond, slik dette fremgår av resultatregnskap og balanse, er utført i henhold til lov om forsikringsvirksomhet.

Årets forsikringstekniske oppgjør og årets premie er beregnet etter meldt og godkjent beregningsgrunnlag.

Fordeling av brutto premiereserve og antall medlemmer:

Antall forsikrede	31.12.2018	31.12.2017
Aktive	2 407	2 328
Pensjonister	908	869
Oppsatte rettigheter	4 606	4 174
TOTALT	7 921	7 371

Beløp i mill kr

Reserve opptjente ytelser	31.12.2018	31.12.2017
Aktive	601,3	599,0
Pensjonister	760,4	690,6
Oppsatte rettigheter	186,5	169,7
TOTALT	1 548,2	1 459,3
Endring	88,9	

Premiereserve pr 31.12.2018 har en gjennomsnittlig grunnlagsrente på 2,57 %.

Årets forfalte brutto premie utgjør 142,1 millioner.

Forsikringsteknisk resultat 2018 fordeler seg slik:

Beløp i millioner kr

Renteresultat	38,2
Risikoresultat	12,9
Administrasjonsresultat	2,8

Renteresultatet er fordelt med 1,3 million til avkastning til RUF, 7,1 millioner til premiefond og 29,8 millioner til tilleggsavsetninger. Risikoresultatet er disponert til premiefond.

Tilleggsavsetningene er ved utgangen av 2018 på 141,2 millioner Nok. Risikoutjevningfondet er på 28,0 millioner ved utgangen av 2018.

Kapitalavkastningen på kollektivporteføljens midler, beregnet etter modifisert Dietz metode utgjorde 4,70 % i 2018. Verdijustert avkastning var på -0,9 %. Avkastningen på selskapsporteføljens midler utgjorde 9,5 %.

Skøyen, den 7. mars 2019

Lillevold & partners

ansvarshavende aktuar

Isabelle Graasvoll

MOLDE KOMMUNALE
PENSJONSKASSE